

KAIRI LOOK

Tantsi tolm
põrandast

Toimetanud Triinu Tamm
Korrektuuri lugenud Katrin Kern
Kujundanud Maris Kaskmann

© Kairi Look ja Loomingu Raamatukogu, 2025
© Kaanefoto. Diana Tamane, 2024

Kolleegium

Toomas Haug, Tiit Hennoste, Maarja Kangro, Lauri Kitsnik, Hasso Krull,
Maria-Kristiina Lotman, Ilona Martson, Mati Sirkel, Elle-Mari Talivee,
Marek Tamm, Jaak Tomberg, Udo Uibo

Toimetus

Harju 1, 10146 Tallinn
Tel: 627 6425
E-post: LR@loominguraamatukogu.ee

Trükkinud Pakett

ISSN 1406-0515
ISBN 978-9916-755-31-0 (trükis)
ISBN 978-9916-755-32-7 (epub)

*Iga algus on
ju millegi jätk
ja sündmuste raamat
on alati lahti keskelt.*

Wisława Szymborska, „Armastus esimesest pilgust“

ALGUS

Pole valgust, pole aega, aga ruum on, ja ruum on soe. Ta kiigub ja keerleb, tal on oma laine ja rütm. Ääred venivad ja vetruvad, ta pörkab vastu seinu ja pöörleb pehmes kestras. Ta on alge, ta on alge alges, veel pole tema aeg, ja ometi on ta juba kohal, ta on mängus, tal on pelgupaik. Ta pöörleb mitme pulsi taktis, kõikide pulsside taktis, mis olid ja mis on ja mis tulevad.

Tal pole nime, tal pole sõna. Kõik on veel õige ja selge.

ALGUS

Kõige algul on sosin. Sosin kuklas, tukse oimuluu taga, rahutus ribide vahel. Nõnda on olnud aastaid, nüüd murrab see pinnale, otsib ruumi, kuju ja keelt. Kes sa oled?

Heal lapsel on mitu nime.

Hüütakse pardale.

ALGUS

Siis see algas, öeldakse hiljem. Algas, ütlevad nad, aga teavad, et see pole algus, et algust pole olemas, et algus on üksnes tähed reas, kaks tühist silpi, korvipõhja ununenud tokerjas kera, mis kogub jõudu ja ootab oma aega, kuni pudeneb ühel päeval maha ja läheb põrgates liikuma. Vahel veereb algus nurka, ukse või kapi taha, kuni ta leitakse ja torgatakse tagasi korvi, vahel tundub, et algustest kerkib torn, kust näeb selgemini. Aga siis vajub torn laiali, riismed hõõguvad, ajavad suitsu, tahmuvad, jäänustele leitakse lugu ja nimi.

Ühel päeval ronib räbu sisse laps. Ta kükitab tuhas tuhnides ja õngitseb välja tüki, viib selle koju. Läheb aeg ja leitu hakkab murenema, kesta alt koorub välja algus, ja korra on see uus, korra on see vastsündinud, üheks hetkeks on see süüta algus.

Ja lõpp? On kevaded, suved, sügised, talved.

I

1.

Millal sa sured? küsis laps.

Ja vanaema vastas: Varsti. Kuid see ei puutu üldse sinusse.

Paber krabiseb keerates.

Millal mina suren? küsib laps.

Ja vanaema vastab: Sina oled alles alguses.

Laps istub vaibal vanaema toas, vanaema on tegelikult vanavanaema, ja voolib esimest korda elus huultega suremise sõna. Surm ei kuulu lapse päevadesse. Laps mõtleb kelgumäele ja kiigele, raamatule, milles on vanapagan, laps mõtleb juustule, mis higistab köögilaua, ja hundiklepsule tooli all. Vahel mõtleb laps vanaema Piiblile, milles on konksuga tähed. Aga surmale pole laps varem mõelnud.

Toas on südamerohu ja kamprisalvi lõhn. Kapiserval lebab Piibel. Riulis seisavad raamatud. Vanaema tumedate plekkidega kortsulised käed on kõige pehmem asi, mida laps teab. Need paitavad pead, aitavad riidesse, võtavad sülle, keeravad lehte.

Vanaema maailm: voodi ja öökapp, kullast nupuga lamp, piparmündipastillide toos. Lillelaud. Raamaturiiul, tugitool, vaip. Aaloepott. Riidekapp. Üle kapiserva ripub elulõng. Toauks on lahti, kui vanaema pole otsustanud, et uks peab olema kinni. Akna taga kõõlub puuladvas orav. Puu on pihlakas.

Uks läheb sahinale lahti. Vaip on palja jala all kare.

Siin kamandavad nemad kaks: vanaema ja laps.